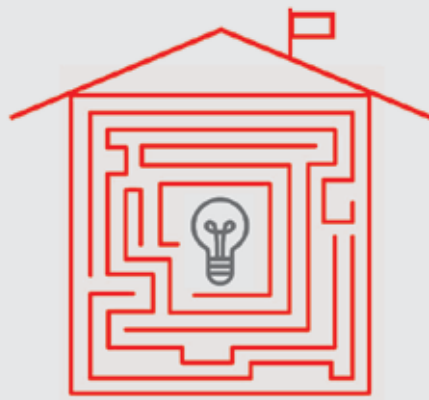

چالش برنامه‌ریزی

فاطمه مرادی

مدیر مدرسه - از سوادکوه

و تا پایان سال برای اجرای آن‌ها اقدام می‌کرد، اما در چند سال گذشته، این برنامه‌ها به نام‌های «تدبیر و تعالی» تغییر پیدا کرده‌اند که البته بسیار جامع‌تر و بر اساس سند تحول بنیادین و اهداف همه‌جانبه تربیتی و آموزشی هستند. این برنامه‌ها شامل برگه‌هایی می‌شوند که در آن‌ها اهداف و هزینه‌ها و اقدامات مدیر، با توجه به شرایط و امکانات هر منطقه و مدرسه، کامل می‌شود. به عنوان مدیر باید بگویم، باعث تفکر و به کارگیری دانش و مهارت در زمینه تدوین آن می‌شود. اما در اینجا می‌خواهم نقاط قوت و ضعف‌هایی را که تاکنون در تهیه و بازخورد آن‌ها تجربه کرده‌ام، بیاورم:

نقش و اهمیت برنامه‌ریزی بر هیچ‌کس پوشیده نیست. داشتن نقشه راه کمک می‌کند با کمترین هزینه و ایمن‌ترین راه به سرمنزل مقصود برسیم. یکی از ارکان مهم در کشور که آینده‌سازان را هدایت می‌کند، آموزش و پرورش است. برنامه‌ریزی در این نهاد جایگاهی حیاتی دارد و تدوین برنامه سالانه برای همه مدیران، به خصوص مدیران در سطح مدرسه، مورد انتظار و تأکید است. در سال‌های گذشته، این برنامه‌ریزی تغییرات زیادی داشت. برای مثال، قبلاً هر مدیری دفترچه‌ای داشت که چند هدف عمده کوتاه‌مدت و انگشت‌شمار را برای مدرسه خود در نظر می‌گرفت.

۴. در بسیاری از سخنرانی‌ها، مقالات و دستورالعمل‌ها، از مدرسه محوری و اختیار مدیر صحبت می‌شود، اما در عمل باید تابع بخشنامه‌ها باشیم. در واقع قدرت مانور از مدیر و مدرسه گرفته می‌شود.

۱. امروزه بیشتر به عنوان یک یا چند پوشه سالانه به این برنامه مراجعه می‌شود.

۲. بسیاری هنوز با این برنامه‌ها و نوع طراحی آن‌ها آشنا نیستند و آن را طرحی می‌دانند که شاید مانند اغلب طرح‌ها بعد از مدتی منتهی به خاک شود. لذا به آن کم‌توجهی می‌کنند.

۵. یکی دیگر از موارد مهم در تهیه برنامه سالانه، ثبات و پیش‌بینی نیروی انسانی است. متأسفانه برخی مواقع، تا چند ماه بعد از شروع سال تحصیلی، هنوز تکلیف معلم کلاس مشخص نیست. پس باز هم برنامه‌ریزی مختل می‌شود.

۳. برای داشتن برنامه خوب، به پیش‌بینی براساس تجربه و دانش نیاز است. یکی از موارد در پیش‌بینی‌ها، برآورد هزینه‌هاست. متأسفانه از آنجا که چند سالی است سرانه دانش‌آموزی داده نمی‌شود، باید به مشارکت اولیا امید داشت. این امر نیز با توجه به اقتصاد مردم و کشور، و مانند بازار ارز و طلا، غیرقابل پیش‌بینی است و ثبات ندارد؛ طوری که خیلی از طرح‌ها و برنامه‌های مدیر را ناتمام می‌گذارد.

۶. برخی موارد غیرقابل پیش‌بینی، مانند بیماری کرونا، نیز مطرح‌اند. این موارد واقعاً بسیاری از تصمیم‌گیری‌ها را دچار مشکل کرده‌اند. در حال حاضر، با مجازی‌شدن آموزش، کل برنامه‌ها نیز دچار بی‌ثباتی و نوسان شدید شده‌اند. این شرایط باز هم می‌طلبد که مدیر با شجورای مدرسه در همان زمان تصمیم بگیرد.

همه این عوامل باعث می‌شوند برخی از مدیران، فقط برای رفع تکلیف و بدون توجه به اصل موضوع، فرم‌ها را از روی هم رونویسی کنند.